

Құжаттың атауы:

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның еншілес ұйымдары мен тәуелді қоғамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаты

Құжат түрі:
Саясат

KMG-VND-4058.2-47

32 беттің 1-беті

Әзірлеген:
Нұрбаева Ш.Е.

Тексерген:
Молдағалиева Г.Ж.
20__ ж. «__» ____

ҚМГ Директорлар кеңесінің
_____ шешімімен,
№ _____ хаттама, бекітілді

1. ҚҰЖАТТЫҢ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның еншілес ұйымдары мен тәуелді қоғамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаты (бұдан әрі – Саясат) «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қарсы іс-қимыл саласындағы өзге де заңнамалық актілеріне, сондай-ақ ҚМГ-нің қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес әзірленді.

1.2. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қатынастарды реттейтін заңнаманы қатаң сақтау бизнестің тұрақты дамуының маңызды шарттарының бірі екеніне сенімді.

1.3. «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ бизнесті жүргізудің адал емес және заңға қайшы тәсілдерін үзілді-кесілді қабылдамайтынын мәлімдейді және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оның алдын алу саласында қазақстандық, шетелдік және халықаралық органдар мен ұйымдар ұсынған қосымша міндеттемелерді өз еркімен қабылдайды.

1.4. Саясат Компанияның сыбайлас жемқорлық қызметіне тартуға қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттары мен міндеттерін ашады, осы қарсы іс-қимылдың құқықтық негіздері мен түйінді қағидаттарын айқындайды, Компанияның сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша қабылдап жатқан шараларын сипаттайды, Қызметкерлер мен өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттерін, сондай-ақ Саясаттың ережелерін орындау үшін жауапкершілігін белгілейді.

1.5. Осы Саясат мынадай мақсаттарда әзірленген:

- Компания қызметінің қазақстандық заңнаманың және ҚМГ ЕТҰ инкорпорациясы елінің өзге де қолданылатын құқығының талаптарына сәйкестігін, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл саласындағы қатынастарды реттейтін Қазақстан Республикасы да, ЕТҰ инкорпорациясы елі де ратификациялаған халықаралық шарттардың, бизнесті жүргізудің жоғары стандарттары мен этикасының талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету;

- Компания мен оның Қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа тарту тәуекелдерін барынша азайту;

Handwritten mark

• Қызметкерлері мен Лауазымды адамдарында, акционерлерде, инвесторларда, контрагенттерде, мемлекеттік органдардың өкілдерінде, өзге де мүдделі тұлғаларда кез келген нысандары мен көріністерінде сыбайлас жемқорлықты жоққа шығарушы ретінде Компания туралы бірыңғай түсінікті қалыптастыру;

• сыбайлас жемқорлыққа тартуға қарсы іс-қимыл бойынша Компания қызметін регламенттейтін жергілікті нормативтік базаны құру.

1.6. Осы Саясаттың міндеттері:

• Компанияның сыбайлас жемқорлыққа және алаяқтыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттарын, міндеттері мен қағидаттарын айқындау;

• құқыққа қарсы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу және ашу, сондай-ақ оларды дайындайтын, жасайтын немесе жасаған адамдарды табу және анықтау;

• негізгі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін және алаяқтық тәуекелдерін сәйкестендіру және оларды азайту және/немесе жою шараларын айқындау;

• сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы іс-қимыл мақсатында Компанияның корпоративтік мәдениетін қалыптастыру;

• сыбайлас жемқорлыққа қарсы қолданыстағы заңнама негізінде Компанияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдерді енгізу және оларды Компания Қызметкерлері мен өзге де мүдделі тараптардың назарына жеткізу;

• Компания қызметкерлері мен лауазымды адамдарының Саясатта бекітілген қағидаттарды, шектеулер мен талаптарды сақтау міндетін белгілеу;

• сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлау үшін ақпараттық арналарды қамтамасыз ету;

• Компанияда сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша қабылданған шараларды түсіндіру.

1.7. Осы Саясат Компанияның бизнесті жүргізудің жоғары әдеп стандарттарына және іскерлік беделін қолдауға бейілділігін айрықша белгілейді. Компания сыбайлас жемқорлық оның бизнесті мен құндылықтарына қауіп төндіреді деп есептей отырып, өзінің адал және әділ ұйым ретіндегі беделі оның ең құнды активтерінің бірі болып табылатынын мойындайды. Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға қатысты берік ұстанымы бизнесті жүргізудің іргелі қағидаттарының бірі болып табылады.

1.8. Компания Қызметкерлері мен Лауазымды адамдарға бүкіл әлем бойынша тікелей немесе үшінші тұлғаларды тарту (Делдалдық) арқылы жүзеге асырылатын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды немесе паракорлықты кез келген нысанда жасауға тыйым салады. Компания сыбайлас жемқорлықты қабылдамайтынын ашық мәлімдейді және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу саласында қосымша міндеттемелерді өз еркімен қабылдайды.

1.9. Компания қызметкерлері мен лауазымды адамдарына Компания немесе оның ЕТҰ атынан Саяси маңызы бар адамдарға ынталандыру төлемдерін, оның

ішінде делдалдар арқылы осындай төлемдер төлеуді жүзеге асыруға үзілді-кесілді тыйым салады.

1.10. Осы Саясат Интернет желісіндегі ҚМГ ресми веб-сайтында және электрондық құжат айналымы жүйесінде орналастырылады.

2. ҚОЛДАНЫЛУ САЛАСЫ

2.1. Саясатты барлық Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар орындауға міндетті.

2.2. Саясат мыналарда қолданылады:

2.2.1. ҚМГ;

2.2.2. ҚМГ еншілес ұйымдары мен тәуелді қоғамдары;

2.2.3. осындай бірлескен кәсіпорын мен қауымдастырылған ұйымның басқа акционерлерінің/ қатысушыларының қарсылықтары болмаған кезде ҚМГ бірлескен кәсіпорындары мен қауымдастырылған ұйымдары;

2.3. Егер ЕТҰ-ның ішкі нормативтік құжаттарында немесе ЕТҰ орналасқан елдердің заңнамасында саясат ережелеріне қарағанда неғұрлым қатаң талаптар белгіленсе, онда ЕТҰ-ның ішкі нормативтік құжаттарының ережелері немесе осындай ЕТҰ-ның инкорпорациясы елінің заңнамасының талаптары қолданылады. Бұл ретте ЕТҰ ішкі құжаттарында не ЕТҰ инкорпорациясы елінің заңнамасында қамтылмаған қатынастарға саясат ережелері қолданылады.

2.4. Шет мемлекеттерде тіркелген ЕТҰ-ға тағайындалатын Қазақстан Республикасының азаматтарына қатысты Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасында белгіленген шектеулер мен тыйымдар қолданылады.

Компания өзінің Контрагенттеріне осы Саясаттың талаптарын қатаң ұстануды және өз қызметкерлерінің Саясат талаптарын сақтауын қамтамасыз етуді ұсынады.

2.6. ЕТҰ-да саясатты қолдану ұқсас саясатты әзірлеу және бекіту немесе ЕТҰ қызметінің спецификасы мен ерекшелігін ескере отырып, ЕТҰ-ның ішкі құжаттарын осы Саясатқа сәйкес келтіру жолымен жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл ретте ЕТҰ-ның ұқсас саясаттары мен ішкі құжаттарында осы Саясатта көзделген талаптар төмендетілмеуге тиіс.

3. АНЫҚТАМАЛАР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

3.1. Осы Саясаттың мақсаттары үшін келесідей анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

Белсенді парақорлық	Пара ұсыну, уәде ету, параға рұқсат беру немесе пара төлеу (тікелей немесе жанама түрде), сондай-ақ осындай қылыққа көмектесу немесе жәрдемдесу.
----------------------------	--

Жақын туыстар	Ата-аналар (ата-ана), балалар, асырап алушылар, асырап алынғандар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілер мен апа-сіңлілер, ата, әже, немерелер.
Пара	<p>1) пара берушінің немесе өзге де үшінші тұлғаның мүддесі үшін осы Саяси маңызы бар адам өзінің қызметтік жағдайына байланысты жасай алатын немесе жасауға тиіс Саяси маңызы бар адамның пайдасына материалдық құндылықтар (заттар немесе ақша) немесе қандай да бір мүліктік пайда немесе іс-әрекет (немесе керісінше, әрекетсіздік) үшін көрсетілетін қызметтер;</p> <p>2) пара берушінің немесе өзге де үшінші тұлғаның мүддесінде Жұмыскердің немесе Лауазымды адамның пайдасына материалдық құндылықтар (заттар немесе ақша) немесе қандай да бір мүліктік пайда немесе іс-әрекет (немесе, керісінше, әрекетсіздік) үшін көрсетілетін қызметтер.</p>
Лауазымды адам	ҚМГ және ҚМГ ЕТҰ-да ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша орындайтын тұлға.
ЕТҰ	Еншілес ұйымдар мен тәуелді қоғамдар, оның ішінде ҚМГ бірлескен кәсіпорындары мен қауымдастырылған ұйымдары.
Мүдделі тараптар	Заңнама нормаларына, жасалған шарттарға (келісімшарттарға) немесе жанама (жанама) байланысты Қордың және/немесе ұйымның қызметіне, олардың өнімдеріне немесе қызметтеріне және соған байланысты іс-әрекеттерге әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін жеке тұлғалар, заңды тұлғалар, жеке немесе заңды тұлғалар топтары; бұл анықтама барлық адамдарға қолданылмайды Қормен және ұйыммен таныс болуы немесе олар туралы пікір білдіруі мүмкін; мүдделі тараптардың негізгі өкілдері акционерлер, қызметкерлер, клиенттер, жеткізушілер, мемлекеттік органдар, еншілес ұйымдар, облигация ұстаушылар, кредиторлар, инвесторлар, қоғамдық ұйымдар, Қордың немесе

	ұйымның қызметі жүзеге асырылатын өңірлердің халқы болып табылады.
ҚМГ	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ.
Компания	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның ЕТҰ.
Коммерциялық паралау	Коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқарушылық функцияларды орындайтын адамға өзінің қызмет бабын пайдаланғаны үшін ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге де мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оған мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету, сондай-ақ паралауды жүзеге асыратын адамның мүддесінде қызмет бабымен жалпы қамқорлық немесе салғырттық таныту.
Комплаенс жүйесі	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың тиімді кешенін іске асыруды қоса алғанда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз ету, қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, компанияның салалық нормалары мен ішкі құжаттарының талаптарын бұзушылықтарға жол бермеу (алдын алу), сондай-ақ сыбайлас жемқорлық және сыбайлас жемқорлық фактілерін анықтау және жолын кесу жөніндегі іс-шаралар, сондай-ақ жоғары кәсіби және этикалық стандарттарды қамтамасыз ету мақсатында өзге де бұзушылықтар (теріс пайдалану), ҚР заңнамасын және қолданылатын халықаралық құқықты сақтамау тәуекелдерін барынша азайту, елеулі қаржылық шығынның немесе Компанияның беделін жоғалтудың алдын алуы бойынша ішкі бақылау жүйесі.
Комплаенс функциясы	Компанияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесі басқаратын процесс, оның негізгі міндеті компанияда тиімді комплаенс жүйесін құру, комплаенс тәуекелдерін басқаруға мониторинг жүргізу және Компанияның ішкі құжаттарында көзделген өзге де функцияларды жүзеге асыру болып табылады.
Контрагент	Компания шарт/келісім жасасқан не жасасуды жоспарлап отырған азаматтығына, резиденттігіне немесе тіркелген жеріне

Handwritten signature

	<p>қарамастан, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей, түрлі консультациялық және өзге де қызметтер көрсетуге арналған жеке немесе заңды тұлға.</p>
Мүдделер қақтығысы	<p>Қызметкерінің немесе лауазымды адамының жеке пайдасы немесе қызметі Компания мүдделеріне қайшы келетін немесе олармен ықтимал қайшы келуі мүмкін және сол арқылы олардың лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауына және Компанияға қатысты мәселелер бойынша шешімдердің объективтілігіне әкеп соғуы мүмкін кез келген жағдайлар немесе мән-жайлар.</p>
Сыбайлас жемқорлық	<p>Кез келген нысанда, тікелей немесе делдалдар арқылы, соның ішінде Пара және коммерциялық пара беру нысанында заңсыз пайда, материалдық және материалдық емес пайданы ұсыну, уәде беру, ұсыну, талап ету және/немесе алу; және/немесе сыбайлас жемқорлық әрекетін жүзеге асыру кезіндегі делдалдық; және/немесе Қызметкердің немесе Лауазымды адамның, сондай-ақ өзге де адамның өзінің лауазымдық жағдайын Компанияның заңды мүдделеріне қайшы, оның ішінде өзі немесе үшінші тұлғалар үшін заңсыз пайда, материалдық және материалдық емес пайда алу мақсатында теріс пайдалануы, өкілеттіктерін теріс пайдалануы, сондай-ақ өзге де заңсыз пайдалануы немесе аталған адамға басқа жеке тұлғалардың мұндай пайданы заңсыз беруі.</p>
Сыбайлас жемқорлық бойынша құқық бұзушылық	<p>Сыбайлас жемқорлық белгілері бар, өзінің лауазымдық жағдайын пайдалануға байланысты құқыққа қарсы кінәлі әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік) немесе өзінің лауазымдық міндеттерін қасақана орындамау, жеке пайда алу үшін, бұл сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға немесе заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген қазірдің өзінде жасалған құқық бұзушылықты жасыруға ықпал етеді.</p>
Сыбайлас жемқорлық әрекеті	<p>Қызметкердің қызметтік жағдайын заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық</p>

Handwritten signature

	<p>белгіленбеген, бірақ осы Саясаттың ережелерін бұзатын Компанияның, мемлекеттің мүдделеріне нұқсан келтіре отырып, жеке басының пайдасына немесе үшінші тұлғаларға пайда беруіне байланысты құқыққа қайшы пайдалануы.</p>
<p>Бағыттаушы тарап</p>	<p>Ағымдағы жылы Компаниямен персоналды ұсыну (аутстаффинг) бойынша қызметтер көрсетуге шарт жасасқан ұйым</p>
<p>Белсенді емес парақорлық</p>	<p>Тікелей немесе жанама түрде пара алуды немесе қабылдауды сұрау, оған келісу.</p>
<p>Саяси маңызы бар адам</p>	<p>1) Мемлекеттік қызметші – мемлекеттік органда мемлекеттік лауазымды атқаратын және мемлекеттің міндеттері мен функцияларын іске асыру мақсатында лауазымдық өкілеттіктерін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының немесе шет мемлекеттің азаматы;</p> <p>2) Мемлекеттік органның лауазымды адамы – тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша билік өкілінің функцияларын жүзеге асыратын не мемлекеттік органдарда ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам;</p> <p>3) Шетелдік лауазымды адам – шет мемлекеттің лауазымды адамы, соның ішінде шетелдік жария жиналыс мүшелері, халықаралық ұйымдардың лауазымды адамдары, халықаралық парламенттік жиналыс мүшелері, шет мемлекеттің судьялары мен халықаралық соттың лауазымды адамдары, сондай-ақ шет мемлекеттің қарулы күштері мен өзге де әскери құралымдарындағы лауазымды адамдар.</p>
<p>Парақорлықтағы/коммерциялық паралаудағы делдалдық</p>	<p><i>Пара алушыға және пара берушіге олардың арасындағы пара алу және беру туралы келісімге қол жеткізуге немесе іске асыруға ықпал ету, оның ішінде пара берушінің/коммерциялық паралау затын беретін адамның немесе пара алушының/коммерциялық паралау затын алатын адамның тапсырмасы бойынша пара/коммерциялық паралау затын (заңсыз сыйақыны) тікелей беру, не пара берушіге және пара алушыға/қатысатын адамдарға (немесе) пара берушіге пара/коммерциялық паралау</i></p>

Але

	затын алу және беру туралы олардың арасындағы келісімге қол жеткізуге не іске асыруға өзге де жәрдемдесу.
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл.	Қызметкерлер мен лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлықтың алдын алуы (профилактикасы), оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу мен тергеу және салдарын жою жөніндегі қызметі.
Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу	Компанияда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға жол бермеуді қамтамасыз ететін ішкі құжаттармен регламенттелген корпоративтік мәдениетті, ұйымдық құрылым элементтерін, қағидалар мен рәсімдерді енгізуге бағытталған іс-шаралар.
Қызметкер	Компаниямен еңбек қатынастарында тұрған және еңбек шарты бойынша жұмысты тікелей орындайтын тұлға, сондай-ақ персоналды ұсыну бойынша қызметтер көрсетуге арналған шартқа (аутстаффинг) сәйкес жіберуші тараппен жасалған еңбек шарты негізінде тартылатын өзге де тұлғалар.
Жекжаттар	Жұбайының (зайыбының) аға-інілері, апа-сіңлілері, ата-аналары мен балалары.
Комплаенс қызметі/ комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімше	Комплаенс мәселелеріне жауап беретін компанияның құрылымдық бөлімшесі.
Инкорпорация елі	Заңнамаға сәйкес ЕТҰ тіркелген мемлекет.
Ынталандырушы төлемдер	Әдеттегі ресми іс-қимылдарды жеделдету мақсатында Саяси маңызы бар адамдардың пайдасына төленетін төлемдер (мысалы, рұқсаттар, лицензиялар немесе өзге де ресми құжаттама беру; визалар, жұмысқа рұқсаттар және өзге де иммиграциялық құжаттама беру; тауарларды кеденнен босатуға рұқсат алуды жеделдету; жылжымайтын мүлікті немесе көлік құралдарын мемлекеттік тіркеуді жеделдету; коммуналдық немесе өзге де қызметтерді

	(мысалы, телекоммуникациялар, күзет) көрсету кезінде жеделдету және басқалар.
Мемлекеттік функцияларды орындауға теңестірілген адамдардың отбасы мүшелері	жұбайы (зайыбы), ата-аналары, балалары, оның ішінде кәмелетке толған балалары және асырауындағы және онымен тұрақты тұратын адамдар.
СЕО / Басқарма төрағасы	Атқарушы органның басшысы (ағылш. Chief Executive Officer).
СЕО-1	Ұйымдық құрылымына сәйкес Басқарма төрағасы (СЕО) лауазымына қатысты төмен тұрған басқару деңгейі (басшы және басқарушы қызметкерлер, аппарат басшысы, СЕО-ға тікелей бағынатын департамент директорлары)
СЕО-2	Ұйымдық құрылымына сәйкес СЕО-1-ге қатысты төмен тұрған басқару деңгейі (департамент директорлары, диспетчерлік-талдау орталығының басшысы, СЕО-1-ге тікелей бағынатын басқармалардың, қызметтердің, бөлімдердің басшылары)
ЖҚМЖ	Парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі.

4. ЖАУАПКЕРШІЛІК

4.1. Қызметкерлер / лауазымды тұлғалар өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде:

1) Саясатпен танысуға және Саясатты сақтау туралы міндеттемеге қол қоюға. Міндеттеме Саясатқа № 1 қосымшаға сәйкес нысан бойынша еңбек шартына немесе азаматтық-құқықтық сипаттағы шартқа қосымша түрінде ресімделеді;

2) жол берілмейтін сыбайлас жемқорлық қылықтың негізгі ұғымдары мен мысалдары келтірілген № 2 қосымшаға сәйкес жадынаманы басшылыққа алуға;

3) Қызметкердің іскерлік қасиеттерін бағалау кезінде, оның ішінде ол жоғары тұрған лауазымға тағайындалған жағдайда, өзге де кадр мәселелерін шешу кезінде Саясаттың сақталуын ескеруге;

4) Саясатта көзделген, оның ішінде сыйлықтарды сыйға тартуға, алуға, өкілдік шығыстарды, қайырымдылық және демеушілік қызметті жүзеге асыруға, саяси қызметке қатысуға, мемлекет өкілдерімен, Саяси маңызы бар адамдармен және қоғамдық ұйымдармен, контрагенттермен, делдалдармен, үшінші тұлғалармен өзара іс-қимыл жасауға, Мүдделер қақтығысын болғызбауға, қаржылық есептілік жүргізуге қатысты шектеулер мен талаптарды қатаң сақтауға;

5) мынадай іс-әрекеттерге үзілді-кесілді тыйымдарды қатаң сақтауға:

- сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысу, оның ішінде саяси маңызы бар адамдарға пара беру, ұсыну, уәде беру;
- Пара сұрау және алу немесе Коммерциялық пара беру немесе алу;
- Контрагенттердің немесе Контрагенттердің қызметкерлерге/ лауазымды тұлғаларға коммерциялық пара беруіне қатысу, белгілі бір Контрагентпен шарт немесе келісім жасасуға қандай да бір түрде мүдделі болу, белгілі бір Контрагентті тартуды негізсіз талап ету (ол консорциумда болсын немесе өз бетінше болсын) және Контрагентті таңдау кезінде Компанияның мүдделерін ескермеу;
- әкімшілік, бюрократиялық және өзге де нысандылықтарды оңайлату үшін кез келген нысанда, оның ішінде ақша қаражаты немесе оның баламалары, құндылықтар, көрсетілетін қызметтер немесе мүліктік және мүліктік емес сипаттағы өзге де пайда түрінде қандай да бір адамдарға және коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдарды, билік органдары мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарын, Саяси маңызы бар адамдарды қоса алғанда, қандай да адамдардан немесе ұйымдардан өздері үшін, Компания немесе үшінші тұлғалар үшін пайда алу мақсатында төлемдер жасамау.

6) Лауазымды тұлғалар өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде компанияның контрагенттерінен және басқа да үшінші тұлғалардан пара алуға, сондай-ақ Қызметкерлердің немесе өзге де үшінші тұлғалардың қатарынан болсын, жеке өзі де, делдалдар арқылы да пара беруге бастамашылық жасауға, ұсынуға және беруге қатаң тыйым салуды қатаң сақтауы тиіс;

7) Компанияның өзге ішкі құжаттарында белгіленген сыбайлас жемқорлыққа қарсы сипаттағы талаптар мен шектеулерді (Саясатқа қайшы келмейтін бөлігінде) сақтауы тиіс;

8) Лауазымды адамдар өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Саясатқа № 4 қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы қолданыстағы заңнамада белгіленген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауы тиіс.

9) Қазақстан Республикасының салық заңнамасында белгіленген мерзімдер мен тәртіппен активтер мен міндеттемелер, кірістер мен мүлік туралы декларациялар беруге міндетті.

4.2. Қызметкерлер/лауазымды адамдар Контрагенттермен өзара іс-қимыл жасау кезінде:

1) іскерлік қатынастарды адал және әділетті негізде жүргізетін Контрагенттермен ғана іскерлік қатынастарды орнату және сақтауға;

2) өзінің беделіне қамқорлық жасауға;

3) шаруашылық қызметті жүргізу кезінде жоғары әдеп стандарттарына қолдау көрсетуге;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі өз шараларын іске асыруға тиіс.

4.3. Комплаенс қызметі/комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімше мыналар үшін жауапты болады:

1) Компания, Қызметкерлердің немесе Лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін және өзге де жосықсыз практикаларды төмендету мақсатында Контрагенттерді тексеру рәсімін енгізу (нарықтағы қызметінің ұзақтығы, сыбайлас жемқорлық жанжалдарына қатысуы және тағы басқалары сияқты әлеуетті Контрагенттердің беделі туралы ашық қолжетімді мәліметтерді жинау мен талдауды қоса алғанда).

2) Компанияда қолданылатын сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі шаралар туралы ақпаратты Компанияның ресми веб-сайтына орналастыру;

3) Саясатты өзектендіру;

4) Қызметкерлер және Лауазымды адамдарға Саясатты түсіндіруді ұйымдастыру;

5) Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесі мен комплаенс функциясын қолдау көрсету және жетілдіру.

4.4. Құқықтық қамтамасыз ету департаменті Контрагенттермен жасалатын шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы ережелерді - № 3 қосымшада көзделген нысан бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпені енгізу үшін жауапты болады.

4.5. Адами ресурстарды басқару департаменті мыналар үшін жауапты болады:

1) Қызметкерлер мен Лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімдерін бекіту;

2) Лауазымды адамдармен еңбек шарты жасасқан жағдайда кірістері мен мүлкі, активтері мен міндеттемелері туралы бірреттік декларацияларды ұсынуы.

3) Саясатты бұзған Қызметкерлер мен Лауазымды адамдарға қатысты шаралар қолдану.

5. НОРМАТИВТІК ҚҰҚЫҚТЫҚ БАЗА

5.1. Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы халықаралық заңнама және Компания ішкі құжаттары ескеріле отырып жасалды.

5.2. Осы Саясатты жасау кезінде мынадай құжаттардың мазмұны ескерілді:

- 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі
- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2015 жылғы 18 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңы;

- ҚМГ Іскерлік әдеп кодексі;
- ҚМГ қызметкерлері мен лауазымды адамдарының мүдделер қақтығысын реттеу саясаты;

- Қазақстан Республикасының Парақорлыққа қарсы күрес менеджменті жүйесінің ұлттық стандарты ҚР СТ ISO 37001-2017.

5.3. Көрсетілген актілердің коммерциялық ұйымдарға қатысты бөлігіндегі негізгі талаптары:

- пара беруге немесе коммерциялық паралау затына тыйым салу;
- Саяси маңызы бар адамдарды паралауға тыйым салу;
- Делдалдыққа тыйым салу;
- параны немесе коммерциялық паралау затын алуға тыйым салу.

6. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Компания өз қызметі шеңберінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мынадай қағидаттарын басшылыққа алады:

6.1. **«нөлдік төзімділік» қағидаты** (Сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністерін қабылдамау) – қызметкерлер мен лауазымды адамдарға, сондай-ақ Компания атынан және/немесе оның мүддесінде әрекет ететін өзге де адамдарға, қандай да бір елде бизнес жүргізу практикасына қарамастан, тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға толық тыйым салу;

6.2. **«жоғарыдан үлгі» қағидаты** – лауазымды адамдар өз мінез-құлқымен Компания қызметкерлеріне бизнес жүргізудің жоғары әдеп стандарттарын сақтау мен ілгерілету және кез келген көрінісінде сыбайлас жемқорлықты қабылдамау бойынша үлгі көрсетеді;

6.3. **тиісті сақтық қағидаты** – Контрагенттермен іскерлік қатынастарда сыбайлас жемқорлық тәуекелін азайту үшін Контрагент туралы қажетті және дұрыс ақпарат алуға бағытталған шаралар мен іс-қимылдар кешенін қабылдау;

6.4. **сыбайлас жемқорлықтың алдын алу қағидаты** – Компания алдын ала сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша профилактикалық шаралар қабылдайды, яғни, ең алдымен, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтауға және оларды барынша азайтуға бағытталған корпоративтік мәдениет, ұйымдық құрылым элементтерін, ережелер мен рәсімдерді енгізу;

6.5. **бұлтартпас жаза қағидаты** – Компания корпоративтік басқарудың барлық деңгейлеріндегі парақорлық, алаяқтық пен Сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністеріне ымырасыз қатынасы туралы мәлімдейді. Кінәлі адамдарды жауапкершілікке тарту олардың Компаниядағы лауазымы мен жұмыс мерзіміне және онымен өзге де өзара қарым-қатынастарына қарамастан, заңнамада және Компанияның ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады;

6.6. **мониторинг және бақылау** – Компания сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша енгізілген рәсімдердің мониторингін жүзеге асырады, олардың сақталуын бақылайды және оларды үнемі жетілдіріп отырады;

6.7. **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық** – Компания сыбайлас жемқорлық проблемасының жалпы әлеуметтік сипатын және оған мемлекеттік саясат шеңберінде іске асырылатын іс-шаралар арқылы да, қызметкерлер, лауазымды адамдар және Компания

контрагенттері тарапынан сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті қалыптастыру арқылы да қарсы іс-қимыл қажеттілігін мойындайды;

6.8. Қызметкерлер мен Лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға тартылуы – Компания Қызметкерлер мен Лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністерін қабылдамауға жеке ұстанымын қалыптастыруды өз міндеті етіп қояды. Осы мақсатта Компания ұйымның барлық деңгейлерінде Саясатты енгізу және оның мазмұнын өз Қызметкерлері мен Лауазымды адамдардың, сондай-ақ өзге де мүдделі тараптардың назарына жеткізу бойынша барлық қажетті шараларды қабылдайды. Компания Қызметкерлер мен Лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетінің деңгейін оларды Саясаттың негізгі талаптарына тұрақты оқыту және оны практикада қолдану арқылы арттыруға жәрдемдеседі;

6.9. сенімді есептілік жүргізу қағидаты – Компанияда заңнама талаптары мен есептік құжаттаманы жүргізу қағидалары қатаң сақталады. Шаруашылық өмірдің әрбір фактісі бастапқы есептік құжатпен ресімделуі тиіс. Бухгалтерлік, басқарушылық және өзге де есеп түрлерінің деректерін немесе растайтын құжаттарды бұрмалауға немесе боямалауға жол берілмейді.

7. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

7.1. Ақпараттандыру және оқыту

Корпоративтік мәдениеттің тиісті деңгейін қалыптастыру үшін Компанияға жаңадан жұмысқа қабылданған Компания Қызметкерлерімен/Лауазымды адамдарымен осы Саясаттың ережелері және онымен байланысты құжаттар бойынша кіріспе тренинг өткізіледі;

Қызметкерлер/ лауазымды тұлғалар Компания веб-сайтында және ішкі ресурстарда ашық қолжетімді болатын осы Саясатпен танысу арқылы күндізгі оқыту нысанында, сондай-ақ сырттай немесе қашықтықтан оқыту нысанында оқудан өтеді.

7.2. Компания контрагенттерін және CEO-1, CEO-2 бос лауазымдарына орналасуға кандидаттарды тексеру

Іскерлік қатынастарды бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдау алдында, CEO-1, CEO-2 бос лауазымдарына орналасуға кандидаттарды тарту кезінде, немесе олармен еңбек қатынастарын ұзартқанға дейін, Контрагенттермен және өзге де мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау кезінде Компания олардың сенімділігін, мүдделер қақтығысының болмауын, Саяси маңызды тұлғалармен өзара байланысын тексеруді жүзеге асырады, беделі туралы ақпаратты талдайды.

CEO-1, CEO-2 бос лауазымдарына орналасуға немесе олармен еңбек қатынастарын ұзарту кезінде кандидаттардың белгіленген талаптарға, оның ішінде осы Саясатта белгіленген талаптарға сәйкестігін тексеру рәсімі Компанияның ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

Контрагенттерді, қайырымдылық/ демеушілік көмек алушыларды тексеру тәртібі мен критерийлері Компания Контрагенттерінің сенімділігін тексеру жөніндегі ішкі құжатта бекітілген.

7.3. Бухгалтерлік есеп және аудит

Мүдделі тұлғаларды қаржылық жағдайы, қызмет нәтижелері және қаржылық жағдайдағы өзгерістер туралы толық және дұрыс ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында Компания бухгалтерлік, салықтық және басқарушылық есепті қолданыстағы заңнаманың, қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарының және Компанияның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына толық сәйкес жүргізуді жүзеге асырады.

Барлық қаржы-шаруашылық операциялар бухгалтерлік және есептің өзге де түрлерінде толықтық, шынайылық және ашықтық, сенімділік, салыстырмалылық, орындылық және айқындық қағидаттары негізінде көрсетіледі.

Компания қаржылық-шаруашылық операцияларын оларды бухгалтерлік есепте көрсетпей жүзеге асыруға, бухгалтерлік, басқарушылық және есептің өзге де түрлерінің деректерін, бастапқы бухгалтерлік құжаттарды бұрмалауға немесе боямалауға жол бермейді.

Компанияның барлық қаржылық-шаруашылық операциялары тиісті қараудан өтеді және уәкілетті қызметкерлер оларды ішкі құжаттардың талаптарына сәйкес бекітеді.

Қаржылық есептілік Компания заңнамасы мен ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес тұрақты сыртқы және мерзімдік ішкі аудиттен өтеді.

7.4. Өкілдік шығыстарды жүзеге асыру және сыйлықтармен алмасу

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, Компания Лауазымды адамдар мен Қызметкерлерге, сондай-ақ осы адамдардың отбасы мүшелеріне оларға материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер (бұдан әрі – Сыйлық) ұсынатын адамдардың немесе өзге үшінші адамдардың пайдасына іс-әрекеті (әрекетсіздігі) үшін, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттігіне кіретін болса не ол өз лауазымына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал ете алатын болса, Сыйлық алуына және беруіне тыйым салады.

Лауазымды адамдардың және (немесе) отбасы мүшелерінің хабарынсыз келіп түскен Сыйлықтар мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органға сыйлық алынған күннен бастап не сыйлықтың алынғаны жөнінде Лауазымды адам немесе Қызметкерге белгілі болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде өтеусіз берілуге тиіс, аталған адамдарға дәл сондай жағдайларда қызметтер көрсетілген күннен бастап не қызметтердің көрсетілгені жөнінде лауазымды адамға белгілі болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде республикалық бюджетке ақша аудару арқылы төленуге тиіс.

Қызметкерлерге олардың хабарынсыз келіп түскен сыйлықтар, Компанияның Комплаенс қызметіне, Сыйлықтарды есепке алу журналында тіркеуге өткізіледі.

Өкілдік шығыстарды жүзеге асыру, сыйлықтармен алмасудың айырықша жайттары ҚМГ іскерлік әдеп кодексімен реттеледі.

7.5. Қайырымдылық және демеушілік қызметті жүзеге асыру бойынша шектеулер

Компания мемлекеттік органдарға, коммерциялық және коммерциялық емес ұйымдарға, олардың өкілдеріне, сондай-ақ өзге де тұлғаларға қайырымдылық пен демеушілік көмекті тікелей көрсетпейді.

Қайырымдылық және демеушілік көмек ҚМГ, «Самұрық-Қазына» АҚ ішкі құжаттарына сәйкес көрсетілуі мүмкін.

7.6. Саяси қызметке қатысудан бас тарту

Компания саяси партияларға, ұйымдарға және олармен байланысты қорларға тікелей немесе жанама қатыспайды, оның ішінде оларды қолдауға демеушілік және өзге де төлемдерді жүзеге асырмайды.

Сонымен қатар, егер бұл ретте мұндай қатысу компанияның мүдделеріне зиян келтірмесе және мүдделер қақтығысын тудырмаса, Қызметкерлер мен Лауазымды тұлғалардың жұмыстан бос уақытында өз қалауы бойынша саяси қызметке қатысуға азаматтық құқықтары болады.

7.7. Сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасағаны үшін жауапкершілікке тарту

Компания сыбайлас жемқорлық әрекеті және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ішкі құжаттардың талаптарын өзге де бұзушылықтар үшін осындай бұзушылықтардың мөлшері мен нысанына қарамастан тез және бұлтартпай жауапкершілікке тарту үшін барлық ықтимал ақылға қонымды және заңды күш-жігерді қолданады.

Компания осы Саясатта белгіленген сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілікке тартылған адамдар туралы ақпаратты белгіленген тәртіппен жария ету құқығын өзіне қалдырады.

7.8. Қарсы шаралардан бас тарту

Қызметкерлердің/ Лауазымды тұлғалардың Компанияға белгілі болғанға дейін сыбайлас жемқорлық бойынша құқық бұзушылық/сыбайлас жемқорлық әрекетін жасаудан бас тартқан үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылмайтынына Компания кепілдік береді.

Компания тіпті мұндай күдік расталмаса да, жауап шараларын уақтылы анықтауға және жолын кесуге тырысады, атап айтқанда, үшінші тұлғалар тарапынан басқа қызметкер/ лауазымды тұлға жасаған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың болжамды фактісі туралы адал хабарлаған қызметкерлерге/ лауазымды адамдарға қатысты кемсітушілікке, қудалауға немесе өзге де жағымсыз салдарға бағытталған іс-әрекеттерге жол беруге болмайды деп санайды.

10/11

7.9. «Жедел желі»

Компанияға деген сенімнің жоғары деңгейін ұстап тұру, бизнесті жүргізу этикасының халықаралық стандарттарын сақтау, сондай-ақ парақорлық пен сыбайлас жемқорлық жағдайларының алдын алу және жолын кесу мақсатында компанияда «Жедел желі» жұмыс істейді.

«Жедел желі» арқылы жүгінген кез келген адам өзіне ыңғайлы нысанда, оның ішінде анонимділік шарттарында өзіне белгілі болған Парақорлық, Сыбайлас жемқорлық және коммерциялық паралау фактілері, сыбайлас жемқорлыққа әкеп соғуы немесе әкеп соқтыруы мүмкін мүдделер қақтығысы, сыбайлас жемқорлықтың басқа да көріністері және Саясат ережелерін бұзу туралы хабарлай алады.

Әрбір өтініш мұқият қаралады, өтінішті қарау нәтижелері Компанияның жауапты тұлғаларының назарына жеткізіледі, негіздер болған кезде Компанияның ішкі құжаттары мен рәсімдеріне сәйкес тиісті тексеру жүргізіледі.

«Жедел желі» байланыстары Интернет желісіндегі Компанияның ресми веб-сайтында, ақпараттық стендтерде және өзге де жалпыға қолжетімді орындарда орналастырылады. Веб-сайттың жұмысындағы уақытша үзілістерді қоспағанда, ақпараттандыру демалыс және мереке күндерінсіз, тәулігіне 24 сағат қолжетімді.

7.10. Құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл

Компания Компанияға белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы тиісті құқық қорғау органдарына хабарлауға міндеттенеді.

Қызметкерлер мен Лауазымды тұлғалар тарапынан құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл мынадай нысандарда жасалуы мүмкін:

- сыбайлас жемқорлық және алаяқтық белгілері бар бұзушылықтарды жасау жағдайлары туралы құқық қорғау органдарын хабардар ету;
- сыбайлас жемқорлықтың жолын кесу немесе тергеу бойынша іс-шараларды жүргізу кезінде құқық қорғау органдарына жәрдемдесу;
- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша құқық қорғау органдарының сұрау салулары бойынша жауаптар беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

7.11. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер. Қаржылық бақылау шаралары

Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, сондай-ақ аталған лауазымдарға үміткер болып табылатын адамдардың өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануына әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді жасауына жол бермеу мақсатында, аталған адамдар *Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы қолданыстағы заңнамасында белгіленген* сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

Аталған адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімін *Адами ресурстарды басқару департаменті* жазбаша нысанда тіркейді.

Аталған адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан шығаруға (лауазымнан босатуға) әкеп соғады, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда, аталған шектеулерді сақтамау олардың тиісті қызметін тоқтату үшін негіз болып табылады.

Мемлекеттік немесе оларға теңестірілген функцияларды орындаумен байланысты лауазымға үміткер болып табылатын адамдар, сондай-ақ олардың жұбайлары тұрғылықты жері бойынша Мемлекеттік кіріс органына Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес кірістері мен мүлкі туралы декларацияны *активтер мен міндеттемелер туралы декларацияны* ұсынады.

Егер жасалған әрекетте қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса, декларациялар мен мәліметтерді ұсынбау немесе толық емес, дұрыс емес декларациялар мен мәліметтерді ұсыну адамға тиісті өкілеттіктер беруден бас тарту үшін негіз болып табылады не *Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде көзделген жауаптылыққа* әкеп соғады.

7.12. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жүйесін ұйымдастыру.

7.12.1. ҚМГ-да парақорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі (бұдан әрі – ПҚМЖ) құрылды және қолдау көрсетіледі.

7.12.2. ҚМГ Директорлар кеңесі мыналар арқылы көшбасшылық ұстанымын танытады:

- 1) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатты бекіту;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаттың ҚМГ даму мақсаттары мен стратегиясымен үйлесімдігін қамтамасыз етеді;
- 3) ЖҚМЖ тиімді жұмыс істеуі үшін жеткілікті және тиісті ресурстардың берілуін қамтамасыз етеді;
- 4) ҚМГ-ның ЖҚМЖ-ны әзірлеуі мен енгізуін, оның нәтижелілігін, сондай-ақ оның тиімді жұмыс істеуі үшін бөлінген ресурстардың жеткіліктілігін бақылауды жүзеге асырады;
- 5) мезгіл-мезгіл, бірақ жылына 1 (бір) реттен сиретпей, ЖҚМЖ құру және оның жұмыс істеуі туралы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында қабылданатын шаралар туралы ақпарат алып отырады;
- 6) мезгіл-мезгіл, бірақ жылына 1 (бір) реттен сиретпей, ЖҚМЖ мақсаттарына қол жеткізілуін және нәтижелілігін талдайды.

7.12.3. ҚМГ Басқармасы:

- 1) ЖҚМЖ әзірленуін, енгізілуін, жұмыс күйінде ұсталуы мен қайта қаралуын қамтамасыз етеді;
- 2) ЖҚМЖ мен комплаенс функциясының тиімді жұмыс істеуі және тұрақты жақсарту үшін қажетті шараларды қабылдайды;
- 3) ЖҚМЖ тиімді жұмыс істеуі үшін жеткілікті және тиісті ресурстарды ұсынады;

4) ҚМГ-да комплаенс мәдениетін ілгерілетуді, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды және сыбайлас жемқорлық бұзушылықтарынан бас тартуды қамтамасыз етеді;

5) ҚМГ қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа тиімді қарсы іс-қимылдың маңыздылығы және комплаенс жүйесінің талаптарына сәйкестігі туралы хабардар етуді қамтамасыз етеді;

6) қызметкерлерді бастамашыл ақпараттандыруға ынталандырады (Қауырт желі);

7) қызметкерлердің ешқайсысы адал ниетпен жасаған хабарламалары үшін немесе компанияда жасалып жатқан сыбайлас жемқорлық бұзушылықтар туралы негізделген болжамына байланысты, немесе сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қатысудан бас тартқаны үшін, мұндай бас тарту ҚМГ бизнесі үшін шығындарға әкел соқтыруы мүмкін болса да, қудалауға, кемсітуге немесе тәртіптік ықпал ету шараларына ұшырамайтынына кепілдік береді;

7.12.4. ЖҚМЖ мыналар бойынша іс-шараларды қамтиды:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер саласындағы ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу және өзектілендіру, жүргізілетін іс-шаралар бойынша жазба жүргізу және куәліктерді сақтау;

2) Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу;

4) контрагенттерді тексеру;

5) қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және ҚМГ-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі ішкі нормативтік құжаттарының талаптары туралы хабардар ету;

6) ЖҚМЖ нәтижелілігін қамтамасыз ету үшін мақсаттар мен іс-шараларды әзірлеу;

7) ҚМГ-да қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралар мен шектеулер жөнінде контрагенттер мен үшінші тұлғаларды хабардар ету құралдарын әзірлеу;

8) ЖҚМЖ ішкі аудитін жүргізу, оның нәтижелерін ҚМГ Директорлар кеңесі мен Басқармасына жеткізу;

9) сыбайлас жемқорлыққа қарсы бұзушылықтар немесе оларға күдік бөлігіндегі өтініштермен жұмыс;

10) басшылық тарапынан талдау жүргізу үшін ҚМГ Директорлар кеңесі мен Басқармасына ұсыну мақсатында материалдар қалыптастыру;

11) Комплаенс қызметі тарапынан ЖҚМЖ нәтижелілігін талдау;

12) ЖҚМЖ жақсарту шараларын әзірлеу.

7.12.5. ҚМГ ЕТҰ-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін үйлестіреді.

7.12.6. ҚМГ жыл сайын директорлар кеңестеріндегі/ байқаушы кеңестердегі өкілдері арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында қабылданатын шараларға қатысты, соның ішінде ҚМГ-ның портфельдік

компанияларында анықталған кемшіліктерді, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасалуын ықпал ететін факторларды жоюдан нені күтетіні бойынша өз ұстанымын жеткізеді.

8. САЯСИ МАҢЫЗЫ БАР АДАМДАРМЕН ЖӘНЕ ЖҰРТШЫЛЫҚПЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Компания Саяси маңызы бар адамдармен кез келген диалог пен өзара іс-қимыл бастамашыл, адал, ашық, жауапты және дәйекті тәсілге негізделуі және қолданыстағы заңнама мен іскерлік әдеп стандарттарына сәйкес келуі керек деп санайды.

Қызметкердің/Лауазымды тұлғаның Саяси маңызы бар адамдармен кез келген тиісті емес өзара іс-қимыл жасауына қатаң тыйым салынады.

Компания қандай да бір заңсыз артықшылықтар немесе преференциялар алу мақсатында тікелей немесе жанама түрде материалдық немесе өзге де пайда алуды қоса алғанда, Саяси маңызы бар адамдардың, сол сияқты олардың жақын туыстарының, жұбайларының, жекжаттарының, *отбасы мүшелерінің* пайдасына кез келген төлемдер төлеуден, соның ішінде:

- өкілдік іс-шараларға қатысуды ұйымдастырудан немесе төлеуден (өтемақыдан);
- демалысты, ауруларды емдеуді және олардың алдын алуды ұйымдастырудан немесе төлеуден (өтемақыдан);
- іссапар және басқа шығындарды ұйымдастырудан немесе төлеуден (өтемақыдан) бас тартады.

Компания қаражаты есебінен Саяси маңызы бар адамдардың қатысуымен іс-шаралар ұйымдастырған жағдайда, мұндай іс-шараның бастамашысы комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімше тарапынан осы іс-шараның алдын ала келісімін алуға тиіс. Бұл ретте Өкілдік шығыстар «Самұрық-Қазына» АҚ айқындаған өкілдік шығыстарға арналған лимиттерден не заңнамада белгіленген лимиттерден аспауға тиіс.

Қызметкерлерге/Лауазымды адамдарға тікелей немесе делдалдар арқылы заңсыз артықшылықтар немесе преференциялар алу мақсатында Саяси маңызы бар адамдарға ақша қаражатының, қандай да бір өзге құндылықтардың немесе материалдық немесе өзге де пайданың ұсынуға, беруге, уәде етуге, берілетінін мәлімдеуге тыйым салынады.

Қызметкерлерге/Лауазымды адамдарға Саяси маңызы бар адамдарға кез келген Ынталандырушы төлемдерді тікелей немесе делдалдар арқылы ұсынуға, беруге немесе уәде етуге тыйым салынады.

Қызметкерлер/Лауазымды адамдар сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға немесе жасалуына ықпал етуге дайын деп Саяси маңызы бар адамдар қабылдауы мүмкін мінез-құлыққа жол бермеуге міндетті. Бұл талаптар ауызша және жазбаша

өтініштерді, келіссөздерді қоса алғанда, өзара іс-қимылдың барлық жағдайларына қолданылады.

Саяси маңызы бар адамдардан оның өз пайдасына немесе оның жақын туыстарының, жұбайларының, жекжаттарының, отбасы мүшелерінің пайдасына ақша қаражатын, қандай да бір өзге құндылықтарды, материалдық немесе өзге де пайданы сұрау, талап ету, қорқытып алу, беруді меңзеу ретінде қабылдануы мүмкін ақпаратты алған ҚМГ Қызметкері/Лауазымды адамы тиісті Саяси маңызы бар адаммен іскерлік байланыстарды тоқтата тұруға және осындай жағдайдың бар екендігі туралы 1 (бір) жұмыс күні ішінде комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшеге хабардар етуге және/немесе бұл туралы ақпаратты «Жедел желіге» жіберуге міндетті.

Саяси маңызы бар адамдармен, олардың жақын туыстарымен, жұбайларымен, жекжаттарымен, отбасы мүшелерімен шарттар жасасу сыбайлас жемқорлық тәуекелі жоғары фактор болып табылады. Осындай тәуекелді болдырмау үшін Компания әлеуетті Қызметкерлер мен Контрагенттерді ішкі құжаттарға сәйкес Саяси маңызды тұлғалармен байланысы тұрғысынан тексереді.

Өз әрекеттерінің заңдылығы мен әдептілігіне кез келген түрде күмән туындаған жағдайда қызметкерлер/лауазымды адамдар комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшесінен консультация алуға міндетті.

9. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІН ТАЛДАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ

Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына және ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау және бағалау жүргізеді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау мен бағалаудың мақсаты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындау себептерін анықтау және оларды жою немесе азайту жөніндегі шараларды әзірлеу болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру ЖҚМЖ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және ішкі аудит арқылы жүргізіледі.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау мен бағалау нәтижелері ЖҚМЖ нәтижелілігін талдау үшін қолданылады.

Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына және өзінің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нысаны –сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ Компания-дағы сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдау мен бағалауға қатысты ақпарат болып табылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау және ЖҚМЖ нәтижелілігін бағалау үшін қолданылады.

10. САЯСАТТЫ ОРЫНДАМАҒАНЫ (ТИІСІНШЕ ОРЫНДАМАҒАНЫ) ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Осы Саясаттың талаптарын сақтау үшін жауапкершілік, атқаратын лауазымына қарамастан, әрбір қызметкерге/лауазымды адамға жүктеледі.

Қызметкердің/лауазымды адамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды және/немесе алаяқтық әрекеттерді жасауы Еңбек міндеттерін өрескел бұзу деп танылады.

Қызметкер/лауазымды адам мәртебесі мен лауазымына қарамастан жауапкершілікке тартылуға жатады. Жауапкершілікке тарту Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Қызметкердің/лауазымды адамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар және/немесе алаяқтық іс-әрекеттер жасауға қатыстылығы анықталған және нақты белгілі болған жағдайда, Компания қызметкерді/лауазымды адамды тәртіптік жауапкершілікке тартуға, оның ішінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен шартты бұзуға құқылы.

Жеткілікті негіздер болған жағдайда жоғарыда көрсетілген фактілер бойынша ішкі тергеу материалдары кінәлі адамдарды әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тарту туралы арызбен құқық қорғау органдарына беріледі.

Компанияға зиян және залал келген жағдайда, Компания сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар және/немесе алаяқтық әрекеттер жасаған адамға қатысты азаматтық талап-арызбен сотқа жүгіну құқығын өзіне қалдырады.

Басқарма төрағасы/Компанияның бас директоры бағынысты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу жөніндегі лауазымдық міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес тәртіптік жауаптылықта болады.

Басқарма төрағасы/Компанияның бас директоры өзіне тікелей бағынысты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық қылмыстар жасағаны үшін мынадай жағдайларда тәртіптік жауаптылықта болады:

1) Бағынысындағы адам жасаған сыбайлас жемқорлық қылмыс пен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу жөніндегі лауазымдық міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін кінәсі арасында байланыс орнатылған болса;

2) Бағынысты қызметкеріне қатысты сыбайлас жемқорлық қылмысы үшін қылмыстық жауаптылыққа тарту туралы заңды күшіне енген сот актісі бар болса не қылмыстық қудалау органы немесе сот Қазақстан Республикасы Қылмыстық-процестік кодексі 35-бабы бірінші бөлігінің 3), 4), 9), 10), 11) және 12) тармақтары немесе 36-бабы негізінде тоқтатқан сыбайлас жемқорлық қылмыс жасағаны үшін қозғалған қылмыстық ісі болса.

11. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Халықаралық іскерлік әдеп стандарттарын, бизнесті жүргізудің ашықтығы мен айқындығын сақтау үшін қызметкерлері/лауазымды адамдары комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшесіне оларды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіруге әрекет жасаудың барлық жағдайлары туралы Компания ішкі құжаттарына сәйкес хабарлауға тиіс.

Басқа Қызметкерлердің/Лауазымды адамдардың немесе Контрагенттердің әрекеттерінің заңдылығына, паракорлықты, Коммерциялық паралауды, Мүдделер қақтығысын қоса алғанда, ықтимал сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне және өзге де бұзушылықтарға қатысты күмән туындаған жағдайда, өзге Қызметкер/Лауазымды адамы, Контрагент, акционер немесе өзге тұлға ашық диалог нысанында (оның ішінде жасырын түрде) комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшесіне өзінің күмәні туралы баяндай алады немесе Компанияның ішкі құжаттарында белгіленген рәсімге сәйкес «Жедел желіге» жүгіне алады.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
іс-қимыл саласындағы саясатқа
№ 1 қосымша**

**«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ МЕН ОНЫҢ ЕТУ-ДА СЫБАЙЛАС
ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ САЛАСЫНДАҒЫ САЯСАТ
НОРМАЛАРЫН САҚТАУ МІНДЕТТЕМЕСІ**

1. Қызметкер/ (Компаниямен азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт жасасқан тұлға), Компаниядағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатының және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Іскерлік әдеп кодексінің мазмұнымен танысқанын растайды және оларды сақтауға міндеттенеді.

2. Қызметкер(Компаниямен азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт жасасқан тұлға):

2.1. Сыбайлас жемқорлық әрекетіне тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалардың делдалдығы арқылы қатыспауға, оның ішінде коммерциялық ұйымдарды, билік және өзін-өзі басқару органдарын, қазақстандық және шетелдік мемлекеттік қызметшілерді, жеке компаниялар мен олардың өкілдерін қоса алғанда, қандай да бір тұлғаларға және қандай да бір тұлғалардан немесе ұйымдардан, нысандылықтарды кез келген нысанда (ынталандырушы төлемдер), оның ішінде ақшалай қаражат, құндылықтар, көрсетілетін қызметтер нысанында оңайлату үшін пара мен төлемдер ұсынбауға, бермеуге, уәде етпеуге, сұрамауға және алмауға.

2.2. Компания мүддесінде немесе Компания атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе оған қатысуға дайын деп айналасындағылар түсінуі мүмкін мінез-құлықтан аулақ болуға.

2.3. Тікелей басшысын және Саясаттың сақталуын бақылау үшін жауапты тұлғаны:

- Қызметкерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіруге әрекет жасау жағдайлары туралы;

- Компанияның басқа қызметкерлерінің, контрагенттерінің немесе өзге де тұлғалардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы Қызметкерге белгілі болған ақпарат туралы;

- Қызметкерде Мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігі немесе туындағаны туралы дереу хабардар етуге міндеттенеді.

3. Қызметкер Компанияның «Жедел желісіне», Саясаттың сақталуын бақылау үшін жауапты комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшесіне өз әрекеттерінің заңдылығы немесе әдептілігі, сондай-ақ Компаниямен өзара іс-қимыл жасайтын басқа да Қызметкерлердің, Контрагенттердің немесе өзге де тұлғалардың әрекеттері, әрекетсіздігі немесе ұсыныстары туралы хабарлау мүмкіндігімен танысты.

4. Қызметкерге Компанияның бір де бір қызметкері, оның ішінде оның өзін қоса алғанда, егер ол сыбайлас жемқорлықтың болжалды фактісі туралы хабарласа, не пара беруден немесе алудан, коммерциялық паралаудан немесе паракорлыққа делдалдық көрсетуден бас тартса, оның ішінде мұндай бас тартудың нәтижесінде Компанияда жіберіп алған пайда туындаса немесе коммерциялық және бәсекелестік артықшылықтар алынбаса, Компания тарапынан санкцияларға және қудалауға ұшырамайтындығы түсіндірілді.

5. Қызметкерге қазақстандық және қолданыстағы басқа да заңнаманың сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарын бұзғаны үшін тәртіптік, әкімшілік, азаматтық-құқықтық және/немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылу мүмкіндігі, сондай-ақ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясат және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Іскерлік әдеп кодексі туралы ескертілді.

6. Қызметкерге «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-да және оның ЕТҰ-да Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы және қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама туралы қосымша сұрақтары болған жағдайда, Саясаттың сақталуын бақылау үшін жауапты комплаенс функциясы бойынша уәкілетті құрылымдық бөлімшесіне жүгіне алатындығы түсіндірілді.

« ____ » _____ 20__ ж. _____ / _____

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
іс-қимыл саласындағы саясатқа
№ 2 қосымша**

**СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ЗАҢНАМА ЖӘНЕ САЯСАТ
ТАЛАПТАРЫН САҚТАУ БОЙЫНША «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ
ҚЫЗМЕТКЕРІНІҢ ЖАДЫНАМАСЫ**

1. Қандай мінез-құлыққа тыйым салынады?

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-ның (бұдан әрі – ҚМГ) ҚМГ мен оның ЕТҰ-да Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаты (бұдан әрі – Саясат) сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандарына тыйым салады: өзі үшін немесе үшінші тұлға үшін ақша, құндылықтар, өзге мүлік немесе мүліктік сипаттағы қызметтер, өзге де мүліктік құқықтар түрінде жеңілдіктер алу үшін қызмет бабын теріс пайдалану, Пара беру (Белсенді парақорлық), Пара алу (Белсенді емес парақорлық), Делдалдық, өкілеттіктерді теріс пайдалану, Коммерциялық паралау не жеке тұлғаның өз лауазымын ҚМГ мен мемлекеттің мүдделеріне қайшы келетін түрде заңсыз пайдалануы не көрсетілген тұлғаға осындай пайданы басқа адамдардың заңсыз ұсынуы, сондай-ақ және заңды тұлғаның атынан немесе оның мүддесі үшін көрсетілген әрекеттерді жасауы.

2. Пара дегеніміз не?

Пара – Пара берушінің мүддесінде өзінің қызмет бабына байланысты жасай алатын немесе жасауы тиіс әрекеті (немесе, керісінше, әрекетсіздігі) үшін қабылданатын материалдық құндылықтар (заттар немесе ақша) немесе қандай да бір мүліктік пайда немесе көрсетілетін қызметтер.

Пара – құндылығы бар әлдебір нәрсе, оның ішінде қаржылық немесе басқа артықшылық болуы мүмкін. Пара алу мысалдары мыналарды қамтиды (бірақ аталғандармен шектелмейді):

- қаржылық төлемдер немесе ақша қаражаты немесе оған балама (мысалы, сыйлық сертификаттары) түріндегі төлемдер туралы уәделер,
- сыйлықтар, ойын-сауық және қонақжайлылық белгілері (мысалы, сапар, қонақ үйде тамақтану және тұру),
- қызметтер,
- қарыздар және құнды қамтамасыз ету,
- мүлік немесе кез келген түрдегі мүліктегі қандай да бір үлес,
- өсімпұлдан қорғау және қандай да бір міндеттемеден босату,
- сәйкес келмейтін сыйақы үшін берілетін нәрсе,

Handwritten mark

- практика, жұмыс тәжірибесін ұсыну немесе уақытша немесе тұрақты жұмыс ұсыну (жақын туыстарына, жұбайларына, жекжаттарына осындай қызметтерді/игіліктерді ұсынуды қоса алғанда),
- саяси немесе қайырымдылық жарналар.

Параның қандай да бір жергілікті салада, істе, кәсіпте немесе икемде қажетті шара екендігінің дәлелі Парақорлықты қолдау үшін қолданыла алмайды.

3. Белсенді парақорлық

Қызметкерлер/Лауазымды адамдар ешбір жағдайда:

- Саяси маңызы бар адамдарға немесе олардың пайдасына, немесе осындай тұлғалардың нұсқауы бойынша Ынталандырушы төлемдерді, өзге де заңсыз төлемдерді немесе артықшылықтарды қоса алғанда, пара ұсынбайды, уәде етпейді немесе төлемейді;
- мұндай мінез-құлықты насихаттамайды, делдал болмайды, көмектеспейді немесе қолдамайды.

Саясат ҚМГ қызметкері/лауазымды адамы Саяси маңызы бар адамға пара ұсынса, төлеуге тырысса немесе төлесе, пара беру кезінде делдал болса, тіпті ҚМГ қызметкері/лауазымды адамы одан пайда таппаса да, бұзылған болып саналады.

4. Белсенді емес парақорлық

Қызметкерлерге/Лауазымды адамдарға:

- Саяси маңызы бар адамнан пара сұрауға, талап етуге, пара алуға немесе беруге келісуге тыйым салынады.

Бұл тыйым Қызметкер оның өз пайдасына немесе басқа адамның атынан пара алатынына қарамастан қолданылады.

Саясат ҚМГ қызметкері/лауазымды адамы пара сұраса немесе талап етсе де бұзылған болып саналады; пара іс жүзінде төленбеуі де мүмкін.

5. Коммерциялық паралау дегеніміз не?

Коммерциялық паралау – коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқарушылық функцияларды орындайтын адамға өзінің қызмет бабын пайдаланғаны үшін ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге де мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оған мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету, сондай-ақ паралауды жүзеге асыратын адамның мүддесінде қызмет бабымен жалпы қамқорлық немесе салғырттық таныту.

6. Артықшылық қандай жағдайда Пара немесе Коммерциялық паралау болып саналады?

Артықшылық беру – егер мынадай ниет болса, құндылығына қарамастан, Пара болып табылады:

- алушының немесе басқа тұлғаның тиісті емес әрекетін ынталандыру немесе көтермелеу (коммерциялық паралау); немесе
  - коммерциялық артықшылық алу немесе сақтау мақсатында өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде Саяси маңызы бар адамға ықпал ету (заңсыз немесе басқаша түрде).
- Артықшылық беру Пара болып саналуы мүмкін, егер:
- ол сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және парақорлық туралы тиісті заңдар бойынша заңсыз болса;
  - ол екінші Тарап үшін міндеттеме немесе міндеттеменің көрінісін туғызатын болса;
  - ол артықшылық беретін адамға немесе осындай адамның ұйымына белгілі бір пайда немесе жалпы қолдау көрсету мақсатында адамды әрекетке немесе әрекетсіздікке көндіруге бағытталса;
  - ол Саяси маңызы бар адамға қызметшіге оның қызметтік міндеттеріне ықпал ету үшін, қызметтік міндеттерін орындауды жеделдету немесе осындай адамнан жалпы қолдау алу үшін берілсе;
  - ол құны, жиілігі немесе берілу тәсілі бойынша негізсіз болса.

7. Тағы нелерге тыйым салынады?

Сіз сондай-ақ ешбір жағдайда:

- қаржылық тәртіпті бұзбауға, соның ішінде ақша ұрлау және жалған есептер шығару, инсайдерлік ақпаратты сату, ақшаны жылыстату немесе қаражатты заңсыз иелену сияқты сияқты қылмыстық әрекеттерге бармауға;
- ҚМГ тарапынан алдын ала рұқсатсыз, активтерді, қаражатты немесе зияткерлік меншікті қоса алғанда, ҚМГ ресурстарына қол жеткізу рұқсатын пайдаланбауға немесе оларға қол жеткізу мен пайдалану рұқсатын басқа тұлғаларға жеке тәртіппен ұсынбауға;
- коммерциялық ұйымның, мемлекеттік (толық немесе ішінара) ұйымның жеке қызметкерін немесе Саяси маңызы бар адамды заңсыз әрекеттерге көндіруге тырыспауға;
- тікелей немесе жанама түрде агент немесе қауымдасқан тұлға арқылы:
  - a. Саяси маңызы бар адамға немесе
  - b. коммерциялық немесе өзге ұйымның менеджеріне, қызметшісіне немесе қызметкеріне Параны/Коммерциялық паралауды ұсынбауға, бермеуге немесе рұқсат етпеуге;
- ҚМГ-ның қандай да бір бәсекелесінің, өнім берушісінің немесе тапсырыс берушісінің қызметкеріне ҚМГ-ның оның бәсекелестерінен лайықсыз артықшылығына әкеп соғуы мүмкін кез келген пайда сияқты жосықсыз бәсекелестік артықшылыққа және бәсекелестік туралы қолданылатын ережелерді бұзуға әкелуін мүмкін ететін рұқсат етілмеген пайданы (мүліктік немесе өзге) ұсынбауға немесе бермеуге;

АМ

- ҚМГ-ға қатысты бәсекелестік артықшылықты заңсыз алу мақсатында Саяси маңызды тұлғалармен болуы мүмкін қандай да бір байланыстарды пайдаланбауға;
- Саясатқа сәйкес заңсыз төлемдердің белгілері немесе көңіл аудару белгілері туралы немесе мұндай мінез-құлыққа күдік туғызатын қандай да бір жағдайлар туралы хабарлауға;
- алаяқтық жалған мәлімдемелерді қоса алғанда, тарапты қаржылық немесе өзге де пайда алуға немесе міндеттемелерден жалтаруға көндіруге итермелейтін іс-әрекеттер жасамауға;
- жоғарыдағы кез келген нәрсені жасырмауға немесе жасыруға тырыспауға міндеттісіз.

Жадынамамен таныстым, түгел оқып шықтым, маған толық түсіндірілді.

Аты-жөні _____

Қолы _____

Күні _____

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатқа
№ 3 қосымша**

Контрагенттермен жасалған шарттар үшін Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпенің мысалы

1. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] осы Шарт бойынша әрекет ететін, өзімен үлестес барлық жеке және заңды тұлғалардың (бұдан әрі олардың әрқайсысы «Үлестес тұлға» деп аталады), соның ішінде төменде аталғандармен шектелмей, [шарт бойынша контрагенттің атауы] иелерінің, директорларының, лауазымды адамдарының, қызметкерлері мен агенттерінің осы ескертпенің кепілдіктерін сақтауын қамтамасыз етуге міндеттенеді.

2. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] және барлық Үлестес тұлғалар тікелей немесе жанама түрде:

2.2.1. Бизнесті заңсыз алу, сақтау немесе жүргізу не ҚМГ үшін заңсыз артықшылықтар алу мақсатында, мемлекетпен байланысты кез келген тұлғаларға қандай да бір ақша қаражатын төлемеуге, ұсынбауға, уәде етпеуге не төлеуге рұқсат етпеуге немесе өзге де құндылықтарды (сыйлықтар, ойын-сауық және субсидияларды қоса алғанда) ұсынбауға.

2.2.2. Коммерциялық паралауды және бизнес жүргізудің өзге де заңға қайшы және заңсыз құралдарын қоса алғанда, коммерция саласында паракорлыққа тыйым салатын қолданыстағы заңдарды бұзатын өзге де әрекеттерді жасамауға міндеттенеді.

3. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] [мемлекетпен байланысты тұлға болып табылмайды]² және оның лауазымды адамдары, қызметкерлері не тікелей немесе жанама иелері болып табылатын Саяси маңызы бар адамдары [жоқ]³. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] қандай да бір Саяси маңызы бар адам [шарт бойынша контрагенттің атауы] Лауазымды адамы немесе Қызметкері атанған не [шарт бойынша контрагенттің атауы] тікелей немесе жанама қатысу үлесін алған барлық жағдайлар туралы ҚМГ-ға жазбаша нысанда дереу хабарлауға міндеттенеді.

4. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] қандай да бір заңсыз мақсатта емес, заңды шаруашылық қызметті жүзеге асыру мақсатында құрылған және оның заңды қаржыландыру көздері ғана бар.

5. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] және оның Үлестес тұлғалары алаяқтық немесе сыбайлас жемқорлыққа байланысты қандай да бір заңға қайшы іс-әрекеттер жасағаны үшін сотталмаған немесе кінәлі деп танылмаған. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] егер [шарт бойынша контрагенттің атауы] немесе оның қандай да бір Үлестес тұлғалары осындай құқыққа қарсы іс-әрекеттер

² Егер Контрагент мемлекетпен байланысты тұлға болса, мәтінді өзгерту қажет

³ Егер бар болса, мәтінді өзгерту керек және мемлекеттік лауазымды адамдардың тізбесін алу қажет

жасағаны үшін сотталса немесе кінәлі деп танылса, ҚМГ-ға жазбаша нысанда дереу хабарлауға міндеттенеді.

6. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] ҚМГ-ның ресми веб-сайтында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) Іскерлік әдеп кодексімен және ҚМГ мен оның ЕТҰ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатымен танысқанын растайды. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] ҚМГ Іскерлік әдеп кодексін және ҚМГ мен оның ЕТҰ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатын толық түсінетіндігін растайды.

7. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпенің талаптары іс жүзінде немесе ықтимал бұзылған жағдайда, ҚМГ-ға адал көмек көрсетуге және жәрдемдесуге міндеттенеді, оның ішінде өз иелеріне, директорларына, лауазымды адамдарына және өзге де Үлестес тұлғаларына сауалнама жүргізу мүмкіндігін қамтамасыз етуге міндеттенеді.

8. [Шарт бойынша контрагенттің атауы] ҚМГ қызметімен байланысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпенің талаптарын бұзудың барлық жағдайлары туралы ҚМГ-ға уақтылы хабарлауға міндеттенеді. Талаптарды бұзу жағдайлары туралы хабарлау үшін [шарт бойынша контрагенттің атауы] ҚМГ-ның «Жедел желісін» пайдалануға міндетті, «Жедел желі» туралы ақпарат ҚМГ-ның ресми веб-сайтында орналастырылған.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясатқа
№ 4 қосымша**

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім

Мен, (аты-жөні) _____, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы мынадай шектеулерді қабылдаймын:

- 1) жақын туыстарының, жұбайлары мен жекжаттарының бірге қызмет (жұмыс) істеуіне жол бермеу;
- 2) ҚМГ және оның ЕТҰ-да лауазымдық міндеттерімді орындауыммен үйлеспейтін қызметті жүзеге асырмау;
- 3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбау;
- 4) материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер ұсынатын адамдардың пайдасына іс-әрекетім (әрекетсіздігім) үшін, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) қызметтік өкілеттігіме кіретін болса не өз лауазымыма байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал ете алатын болсам, материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер алмау;
- 5) «Ойын бизнесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген анықтамаға жататын ойын мекемелерінде құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатыспау, сол сияқты құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге сол үшін бөлінбеген орындарда қатыспау немесе телекоммуникация желілерін, оның ішінде Интернет желісін пайдалану арқылы өткізілетін құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатыспау;
- 6) егер шаруашылық жүргізуші субъектіні басқару немесе басқаруға қатысу Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес лауазымдық міндеттеріме кірмейтін болса, шаруашылық жүргізуші субъектіні басқаруға өз бетімше қатыспау, мүліктік немесе өзге де игіліктер алу мақсатында өз қызметтік өкілеттітерімді заңсыз пайдалану арқылы ұйымдардың немесе жеке тұлғалардың материалдық мүдделерін қанағаттандыруға жәрдемдеспеу;
- 7) педагогикалық, ғылыми және өзге де шығармашылық қызметтен басқа ақылы қызметпен айналыспау.

Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасында белгіленген шектеулер мен тыйымдарды сақтамағаны үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген жауапкершілік туралы хабардармын.

Аты-жөні _____

Қолы _____

Күні _____

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ пен оның Еншілес ұйымдары мен тәуелді қоғамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы саясаты» туралы келісу парағы

Лауазымы	Визасы, күні	Аты-жөні
Басқарма төрағасының бірінші орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Қ.О.Исказиев
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Д.Е.Абдулгафаров.
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Д.А.Арысова
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Р.Ә.Балықбаев
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	С.А.Брекешев
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Б.К.Закиров
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	А.М.Мағауов
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Б.Қ.Абайылданов
Басқарма төрағасының орынбасары	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	В.С.Лавренов
Аппарат басышысы	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	А.Құттымұрат-ұлы
Цифрлік даму департаментінің Директоры	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Г.А.Бежентаев
Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау департаментінің Директоры	30.09.2024 №47/10990-ҚЖ	Қ.Б.Сейтмағамбетов

